

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1412/2017
11.03.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., кога заступа пуномоћник Бранибор Јовичић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., и туженог ВВ из ..., које заступа пуномоћник Бисерка Крпић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости купопродајног уговора по тужби и уговора о зајму по противтужби, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца ББ и туженог ВВ, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3895/2016 од 14.02.2017. године, на седници одржаној 11.03.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца ББ и туженог ВВ, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3895/2016 од 14.02.2017. године у делу који се односи на противтужбени захтев.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3895/2016 од 14.02.2017. године у преосталом делу и пресуда Вишег суда у Суботици П 79/15 од 28.07.2016. године у ставу првом, другом и трећем изреке, као и делу којим је одлучено о трошковима поступка, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење у укинutom делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Суботици П 79/15 од 28.07.2016. године, ставом првим изреке, примарни тужбени захтев је усвојен. Ставом другим изреке, утврђено је да је купопродајни уговор закључен између ББ и ВВ дана 09.02.2010. године, оверен код Основног суда у Суботици Ов2 1075/10 од 16.02.2010. године ништав и да не производи правне последице. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да трпе правне последице успоставе пређашњег стања у јавним књигама РГЗ Катастру непокретности Суботица. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 479.200,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев ББ ради утврђења да је уговор о зајму од 21.06.2006. године, закључен у Новом Саду између АА и ББ симулован правни посао који представља уговор о јемству којим ББ гарантује да ће „ГГ“ доо ... исплатити потраживање према „ДД“ доо ... по уговору о финансијском лизингу број од 14.04.2006. године према „ГГ“ у целости исплаћено, ради утврђења да тужени нема право на наплату износа од

1.700.000 евра по основу заложне изјаве од 07.12.2009. године, оверене истог дана пред Општинским судом у Новом Саду Ов1 52467/2009, ради обавезивања туженог АА да изда брисовну дозволу којом ће дати безусловну сагласност да се конституисано заложно право на некретнинама тужиоца ББ и то парц.бр. ... к.о. ..., зграда бензинске станице број ... Пут ... и неетажираном пословном простору који се налази у оквиру неетажиране стамбено-пословне зграде саграђене на парц.бр. ... к.о. ..., а која се налази у ..., ..., а који пословни простор се састоји од трезора површине 41,20м², опреме вентилације од 29,84м², експозитуре банке укупне површине 287,67м², све то у ламели „А“, те канцеларија и помоћних просторија укупне површине 93,33м² које се налазе у ламели „Б“ предметне стамбено-пословне зграде, на основу заложне изјаве од 07.12.2009. године, оверене истог дана пред Општинским судом у Новом саду под Ов1 52467/2009, ради 1.700.000 евра који дуг доспева на наплату 31.12.2009. године, у складу са уговором о зајму закљученим у Новом Саду дана 21.06.2006. године, и све у корист АА, брише, а ако то не учини ова пресуда ће заменити брисовну дозволу што је тужени дужан трпети, ради обавезивања да тужени тужиоцу надокнади трошкове поступка са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3895/2016 од 14.02.2017. године, ставом првим изреке, жалба тужених-противтужилаца је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени-противтужиоци су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац-противтужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија делимично основана, а делимично неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других повреда поступка учињених пред другостепеним судом због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП на које се ревизијом неосновано позива. Указивање на повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, не представља битну повреду због које се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, уговором о зајму који је закључен 21.06.2006. године између тужиоца - противтуженог АА, као зајмодавца и туженог-противтужиоца ББ, као зајмопримца, зајмодавац је позајмио зајмопримцу износ од 1.700.000 евра, са роком враћања најкасније до 31.12.2009. године, након ког датума зајмопримац пада у доцњу и дужан је поред ове главнице зајмодавцу платити и камату по стопи коју обрачунава Европска централна банка. Уговорено је да ће зајмодавац као обезбеђење враћања зајма дати зајмопримцу заложну изјаву (хипотеку) у висини примљеног износа зајма од 1.700.000 евра, која је дата 07.12.2009. године, те да зајмопримац потписом на овом уговору дозвољава зајмодавцу

да уколико зајам не буде враћен о доспелости, како је то предвиђено овим уговором, своје потраживање оствари из заложене непокретности (закључених непокретности) и то продајом, до пуног износа зајма, а након враћања зајма зајмодавац се обавезао да зајмопримцу дозволи брисање хипотеке, тј. изда брисовну дозволу. У уговору је констатовано да је зајмопримац примио износ зајма и то потврдио потписом на уговору. Предаја новца је извршена у просторијама Хотела „Ђ“ у ..., а предаји новца присуствовао је сведок адвокат ЕЕ. Сведоци ЖЖ и ЗЗ су навели да су помогли овде тужиоцу-противтуженом да новац, који нису видели, а који је био спакован у плавој спортској торби, донесе из своје куће до хотела. У листу непокретности број ... к.о. ... парц.бр. ... дана 08.12.2009. године укњижена је вансудска хипотека првог реда на целој непокретности у корист АА. Тужилац-противтужени је пре подношења тужбе у овој правној ствари доставио опомену пред тужбу туженом-противтужиоцу у којој је захтевао исплату износа дуговања, а као правни основ је наведен уговор о зајму и оверена заложна изјава Ов1 52467/2009 од 07.12.2009. године, и позвао га да дуговање исплати у року од 30 дана од дана достављања опомене како би се избегла продаја хипотековане непокретности ради намирења, а што тужени-противтужилац није учинио. Дан 17.12.2015. године тужилац-противтужени је као извршни поверилац покренуо поступак извршења против овде туженог-противтужиоца као извршног дужника, на основу наведене заложне изјаве и предложио да се успостави заложно право извршна вансудска хипотека 1. реда на непокретностима ближе описаним у захтеву. Извршни суд је одлучујући о предлогу АА донео решење о извршењу Ии 330/15 од 21.12.2015. године. Поступајући по приговору против решења о извршењу који је поднео дужник ББ, Основни суд у Суботици је решењем ИПВ (И) 20/2016 од 21.01.2016. године одбио приговор и првостепено решење потврдио. По предлогу АА за извршење на основу извршне исправе, заложне изјаве јавни извршитељ је донео закључак о спровођењу извршења 21.12.2015. године, којим је наложено РГЗ СКН забележба јавне продаје непокретности, а закључком од 22.01.2016. године оглашена прва јавна продаја заказана за 09.02.2016. године. ББ, као продавац и ВВ, као купац, су 09.02.2010. године закључили купопродајни уговор, за купопродајну цену од укупно 300.000 евра, у целости и без терета, непокретности уписане у зк.ул.бр. ..., ... ко ..., детаљно наведене у чињеничном стању првостепене пресуде. Констатовано је да је купопродајна цена исплаћена до дана закључења уговора. Уговор је оверен код Основног суда у Суботици Ов2 1075/10 од 16.02.2010. године, порез је плаћен, а купац уписан са правом својине у зк.улошцима. Утврђено је да до исплате купопродајне цене у ефективном новцу у моменту закључења уговора ипак није дошло. АА и ББ и раније су били у пословним односима. АА је 2007. године, бестеретно пренео свој удео и власништво, 100% основног новчаног капитала, на „ГГ“ доо ..., ББ, који је у потпуности упознат са пословањем и постао искључиви оснивач друштва и директор са свим законским и уговорним правима. По тужби тужиоца „ГГ“ доо ... против туженог ИИ дд ..., са којим је закључен уговор о осигурању за купљену јахту 2006. године, и умешача на страни тужиоца ГГ доо ..., који је давалац лизинга тужиоцу по уговору о лизингу 2006. године, донета је правноснажна пресуда Трговачког суда у Риједи од 13.06.2011. године по којој је обавезан тужени да исплати тужиоцу износ од 14.038.848,00 куна са припадајућом каматом од 07.05.2008. године до исплате, због наступања осигураног случаја-крађе јахте. ДД доо ... и „ГГ“ доо ..., тужилац и Хотелско-туристичко акционарско друштво „ЈЈ“ ..., као приступилац, су 2006. године закључили уговор о приступању дугу којим се приступилац обавезао да ће испунити обавезу по уговору о лизингу, заснивајући заложно право на имовини приступиоца

Хотел „БЂ“ ..., које је након правноснажне пресуде брисано по брисовној изјави ДД доо ... од 11.08.2015. године

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно применили материјално право доносећи побијану одлуку у делу којим је одбијен противтужбени захтев БЂ, закључујући да уговор о зајму није симуловани правни посао који представља уговор о јемству, односно тужени није доказао испуњеност услова из члана 66. у вези члана 103. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијским наводима указује на погрешну примену материјалног права у овом делу одлуке.

Привидан – симулован уговор спада у категорију послова у којима воља није истинска, односно учесници тог правног посла свесно изјављују нешто што заиста не желе. У односу на тврдње да је овим правним послом прикривен уговор о јемству, терет доказивања је без сумње на туженом-противтужиоцу, а по правилном налажењу нижестепених судова у прилог тог става није пружио одговарајуће доказе. У конкретном случају утврђено је да је тужилац-противтужени испунио своју уговорну обавезу, зајам је дат, управо како је и констатовано у уговору који је потписан, детаљно је хронолошки утврђен след догађаја, начин извршења обавезе туженог-противтужиоца и међусобни односи и пословање, што говори да је предметни уговор био израз слободне воље странака и да као такав није недопуштен, због чега нема разлога који указују на симулован правни посао у смислу члана 66. Закона о облигационим односима, ни разлога који указују на апсолутну ништавост у смислу члана 103. истог Закона. Стога се ревизијом неосновано истиче погрешна примена материјалног права, а како се осталим наводима ревизије побија утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа што није дозвољено у поступку по ревизији у смислу одредбе члана 407. став 2. ЗПП, те ове наводе Врховни касациони суд није испитивао, те произилази да је став нижестепених судова да се не ради о симулованом правном послу већ о стварном уговору о зајму правилан.

Из наведених разлога на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке, без детаљног образлагања ревизијске одлуке у смислу става 2. истог члана с обзиром да се у ревизији понављању жалбени разлози које је, супротно наводима ревизије, детаљно и јасно ценио и подробно образложио другостепени суд.

По оцени Врховног касационог суда одлуке нижестепених судова у делу којим је усвојен примарни тужбени захтев засноване су на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, на шта се основано указује ревизијом тужених.

Наиме, нејасан је закључак нижестепених судова да је тужилац заинтересовано лице које тужбом може да тражи утврђење ништавости купопродајног уговора закљученог између тужених због недопуштености основа (јер купопродаја није била циљ закључења уговора, због тога што купопродајна цена није била исплаћена на начин наведен у уговору, а да то своје овлашћење тужилац црпи из чињенице да је у време тог уговора имао потраживање по основу уговора о зајму). Тужилац је по уговору о зајму био обезбеђен заложном изјавом – хипотеком на непокретности туженог БЂ, по основу које је и покренуо извршење ради намирења свог потраживања,

која непокретност није била предмет купопродајног уговора између тужених, због чега је нејасан правни интерес тужиоца, односно основ и активна легитимација у погледу захтева за утврђење ништавости оспореног купопродајног уговора у смислу члана 104. и 109. ЗОО. Оправдан правни интерес за подношење оваквог захтева у смислу члана 109. наведеног закона подразумева правни положај физичког или правног лица као правног субјекта у материјално-правном односу из којег потиче његов захтев, у време закључења и извршења оспореног уговора. У поступку није до краја разјашњено да ли на стварима које се воде као својина трећих лица, овде тужених, тужилац полаже нека права, те се за сада не може прихватити као правилан закључак суда да тужилац као заинтересовано лице може тражити ништавост спорног уговора о купопродаји, односно да се може позивати на ништавост уговора, сходно члану 109. ставу 1. Закона о облигационим односима и да нема места примени чланова 280-285. ЗОО.

Како правилна примена материјалног права захтева да се чињенично стање употпуни, овај суд је, у смислу члана 416. став 2. ЗПП, ставом другим изреке, укинуо обе нижестепене пресуде у побијаном делу којим је усвојен тужбени захтев и за трошкове парничног поступка и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење. У поновном поступку првостепени суд ће отклонити наведене недостатке и донети нову одлуку о тужбеном захтеву.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић